

Volt egyszer egy magyar adás. Furcsa egy helyen jött létre: a román fővárosban, Bukarestben. Ott volt ugyanis az ország egyetlen Televíziója. 1969-et írtunk, a politikai barométer éppen enyhülésre állt, így megtörtént az a csoda, hogy a román televízió egyszer csak megszólalt magyarul! Nosza ünneplőbe öltözött a székely, s úgy ült le minden héten a tévé elé, ahonnan magyarul beszéltek hozzá.

A csoda ha nem is három napig, de 15 évig tartott amikor az erdélyi magyarság számára oly fontos magyar adást 1985-ben egyik napról a másikra megszüntették.

A Magyar Adás történetéről most könyv született, melynek bemutatója novemberben lesz Marosvásárhelyen.

A következő előzetest a könyv egyik szerzője, az adás egykori bemondója, Józsa Erika állította össze.

A Budapest–Bukarest gyorsvonat nagyot rázkódva elindul. Harminc órás repülőút után az ausztrál nyárból az európai télbe érkezünk Jóskával, a hosszú úttól kissé kótyagosan, imbolyogva keressük a helyünket, ám a különben teljesen üres kocsi éppen a mienk foglalt. Két idősebb asszonyság helyezkedett el kényelmesen a helyünkön, csomagjaik a fél kocsit megtöltik. Jó félóra múltán egyikük összeszedi a bátorságát és átszól:

– Ugye nem haragszik, hogy megkérdezem... maga nem Józsa Erika?

Elnevetem magam, beismérem, valóban én lennék az említett személy.

– Jaj Istenem, kiált fel a kérdező! Hát tudtam én! Ugye mondtam – szól útitársához.

Jaj, hogy szerettük mi magát, mennyit néztük a magyar adásban! Tudja-e, hogy az unokahúgomat még Erikának is keresztelték, pedig azelőtt nem volt nálunk túl gyakori ez a név. De jó is volt az a magyar adás! El nem múlhattunk volna a világért sem, hiszen csak ez az egy volt, amelyik magyarul szólt hozzánk – folytatja újdonsült ismerősünk. Most persze van már más is, már túl sok is van, amiből választani lehet, aztán az ember sokszor a végén nem nézi egyiket sem. De régen ki nem lehetett

Józsa Erika

A MI MAGYAR ADÁSUNK

hagyni! De rég is volt, mennyi ideje már?

Hát igen: ez a dolog nyitja. Mert, hogy felismernek valakit akit a televízióban láttak, abban nincs semmi különös. Csak hogy engem minimum 25 évvel ezelőtt láthatott utoljára újdonsült ismerősöm és azóta nemcsak a világ változott nagyot, hanem minden bizonytalanság én is!

A két asszony ezzel átül a mellettünk levő ülésre és Csíkszeredáig az összes emlékezetes magyar adást, annak minden szereplőjét, riportterét, szerkesztőjét elemlegetjük. Hihetetlen részletességgel emlékeznek. Mi volt annak az adásnak a titka? Miért emlékeznek rá olyan sokan, olyan nagy szeretettel még ma is? Mert hiszen a történethez az is hozzátartozik, hogy ehhez hasonló felismerésekben szinte minden hazautazásom alkalmával van részem. (Lehet, hogy ezért járogatok haza olyan gyakran?!)

Nos, Csíkszeredában talán választ kapok a kérdésre, hiszen éppen annak a bizonyos magyar adásnak a 40. évfordulójára utazunk oda e december eleji napon, 2009-ben.

Több mint 25 éve nem jártam itt, az előző másfél évtizedben ellenben igen gyakran megfordultam erre. Viszontagságos riportutak emlékképei bukkanak fel a mélyből: itt készítettem a fiatalok bűnözőkről szóló börtönriportomat, itt készültek a jégpályán felvett zenés műsorok, ez volt a bázis számos környékbeli faluriporthoz, megálló Udvarhely, Gyimes vagy Gyergyó felé. Esmérem jutnak koncertek a művelődési házakban, turnék a környező falvakban. Látom a Fenyő szálló

még megvan. Remélem manapság jobb benne a fűtés, mint mikor azzal érdemelte ki a Hotel Fridzsider becenevet, hogy az ablakpárkányon, belül a fűtőtest fölött reggelre kővé fagyott a zacskó tej...

Simonffy Katalin:

Mire megérkeztünk a szálláshelyre összehoztam egy kis kerek szöveget a magam ars poetikáját, a veritékes hétköznapi napokról, a kulisszák mögötti embert próbáló munkáról és a rivaldafényben tündöklő mesevilágról. Valakinek, aki megkérdezte egyszer, hogy miyen volt tévésnek lenni, azt találtam mondani, hogy az életem ötcsillagos szálloda és pástorkunyhó között zajlott, és szüleim szerint a gyertyát mindkét végén égettem.

A „welcome drink”-től feldobódva ültük be a nézőtérre, kit jobbra kit balra tereltek, a rendezői elv szerint. Telt-múlt az idő, s ahogy elfogytak a színpadra hívott „nagy öregek”, rádöbbenem, hogy hiába öltöttem ünneplőbe a lelkem, itt, és most senki nem kíváncsi arra, amit mondani szeretnék. Tulajdonképpen elégedett lehetek, hiszen sok más kollégához képest nekem 17 perc jutott, amit Bukarestben, egy héttel korábban vettem fel.

„Simonffy Katalin személye sokáig fémjelezte a Kaláka sorozatot és a táncházmozgalmat”- jelentik be a vissza-

emlékezésemet. Még a szerkesztőségben dolgoztam, amikor egyszer azt találtam mondani fiatal kollégáimnak: elkészítem és dobazolom a nekrológomat, hogy ne kelljen fejvesztetten telefonálniuk, kiásni az archívumból képeket, ha búcsúztatniuk kell. Meg aztán ki tud(hat)ja nálam jobban, mit érdemes elmondani a munkámról, mi fér be egy percbe a többszáz legyártott órából? Melyik arcomat vállalom (ott és akkor, az anyagi világ fölött röpködve): a műsorvezetőt, a hírbemondót, a riportert? A huszonevest, a negyvenest, a hatvanast?

Józsa Erika:

A jubileumi rendezvény színhelye a művelődési ház. A rendezők humorosra próbálják venni a dolgot, a műsorvezető jópofáskodik, meglepő kérdéseket tesz fel a színpadra invitált meghívottaknak, hátha-hátha kiprovokál valami csattanós választ. Amint sorra követjük egymást a színpadon egyre erősödik bennem az az érzés, hogy abszolút jelentéktelen dolgokról fecsegünk. Mindössze ennyi lenne a mondanivalónk 40 év után? Ezért a néhány verszegény poénért csödültünk ide a világ négy sarkából? Mit ért meg ebből a mai tévéző? Milyen kép alakul ki benne arról az úttörő gárdáról, melyet már nem volt alkalma látni a képernyőn, akiknek alkotásai már alig-alig lelhetőek fel az archívumokban, de ha meg is vannak, csak ritka kivétellel kerülnek újra a nyilvánosság elé?

Elnézem a díszlet egyik elemét: ruhacsipesszel kiakasztva egy szárítókötélre kifakult fekete-fehér fotók lengedez-

nek a képernyőn hajdanán gyakran látott arcokról? Lehet az, hogy a 40. évfordulón még a nevük se hangozzék el?

Lassan-lassan egyre erősödik bennem az elhatározás: meg kell írunk a magyar adás történetét!

Eleve többszámomban gondolkodom, mert szerintem egyikünk sem tudná ezt egyedül megcsinálni. Nem csak azért, mert nem biztos, hogy ennyi év után megbízhatunk a saját emlékezetünkben, hanem inkább azért, mert valószínűleg ugyanazon esemény másik résztvevői másképpen emlékeznek, más részletek maradtak meg bennük. Ezeknek az emlékeknek a keresztmetszete az, ami érdekessé, izgalmassá és hitelessé teheti ezt a történetet.

Mire a műsor végéhez közeledik a színpadon, levonom a tanulságot: meg kell győződnöm a kollégákat, hogy együtt lássunk neki és a kollektív emlékezetből rakjuk össze a magyar adás történetét.

Tomcsányi Mária:

Heti háromórás intézmény. A hetedik erdélyi magyar hetilap vagy a hetedik erdélyi magyar színház, vagy a romániai magyar panasziroda, vagy a nép ügyvédje, vagy erdélyi magyar koncertiroda, vagy inkább mindez együtt akart lenni és részben volt is a Román Televízióban 1969-től sugárzott magyar nyelvű műsora, (nekünk és akkor mindenkinek, A MAGYAR ADÁS). Hát legalább is Pali (Bodor Pál) ezt hitte, akarta és vele együtt mi mindannyian akik ideig-óráig, évekig vagy csak hónapokig a csapatában játszhattunk. Kik is voltunk?

Sajnos gyengülő memóriámban inkább csak emlékfoszlányok és hangulatok élnek a régi „magyar adás” éveiből. Mégis hiszem, hisszük, hogy meg kell írni, hiszen annyi butaság, téves értelmezés lát manapság napvilágot azokról az évekről, hogy visítanék néha. Kérlek benneteket, régi kollégákat, segítsetek emlékezni! Még úgy is, akkor is, ha bennetek másként élnek a régi magyar adás évei, vagy nem túl kedvesek az emlékek. Hiszen részei voltunk egy korak, ami csak az apró eseményekből rakható össze igazán hitelesen.

(FOLYTATÁS JÖVŐ HETI LAPSZÁMUNKBAN)

